

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 64. Kralice na Hané (okr. Prostějov), „Kralický háj“. Superpozice dvou středověkých zásobních jam (obj. č. 530 a 633).

Abb. 64. Kralice na Hané (Bez. Prostějov), „Kralický háj“. Überlagerung zwei mittelalterlichen Speichergruben (Obj. Nr. 530 und 633).

opakovaně rozebírána a opět sestavována, což dokládá přítomnost fragmentů původního maltového lože cihelné dlažby v hrobových zásypech.

František Kolář

Literatura

Samek, B. 1999: *Umělecké památky Moravy a Slezska, II. díl, J-N.* Praha: Academia.

Rosová, R. 2013: *Kostel Všech svatých ve Vlčovicích.* Nepublikovaná archivní rešerše uložená v archivu Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě.

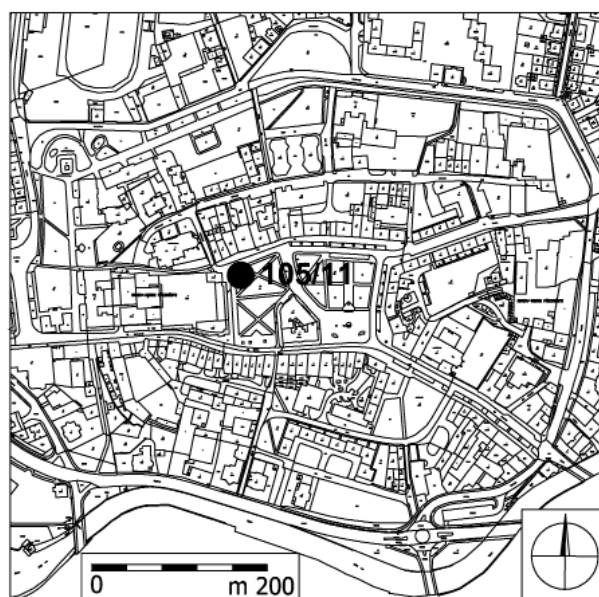
Resumé

Kopřivnice (Kat. Vlčovice, Bez. Nový Jičín), Allerheiligenkirche. Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Kralický háj“, Průmyslová zóna města Prostějova. Vrcholný středověk. Zaniklá středověká osada „Stará Ves“. Záchraný výzkum.

Ve dnech 8. až 28. srpna 2012 proběhl záchraný archeologický výzkum související s plánovaným rozšířením výrobního areálu společnosti Žaluzie NEVA, s. r. o., (ZM 1:10000, list 24-24-13, 147:360, 151:359, 151:357, 148:357, 147:355, 144:355, měřeno od Z:J s. č.), který prostorově přímo navázal na odkryvy realizované zde v roce předchozím (obr. 63; např. Fojtík 2011). Zajímavými jsou nám zde již tradičně objekty (obr. 64; dále např. válcovitá jímka po obvodu vyztužená vykotlaným a vypáleným dubovým kmenem, objekt č. 557, související snad dokonce s řemeslem koželužským), jež spojujeme

Obr. 65. Krnov, Hlavní náměstí. Katastrální mapa s lokalizací výzkumu.

Abb. 65. Krnov, Hlavní náměstí (Platz). Die Katasterkarte mit Bezeichnung der Grabungsfläche.

se zaniklou středověkou osadou „Stará Ves u Prostějova“ (podrobněji např. Fojtík 2006), která je dnes již nejvíce terénními odkryvy dotčenou a tím patrně i nejšíře archeologicky poznanou památkou tohoto typu v geografickém regionu Prostějovska. Vedle běžnějších nálezů, tvořených zpravidla bohatými kolekcemi zlomků středověké užitkové keramiky, je nezbytné poukázat zejména na artefakt, který je v našem prostředí zcela nezvyklý a velmi cenný. Tím je torzo keramického signálního rohu, po staletí oblíbeného poutního suvenýru z nejzápadnějšího německého města Cáchy (např. Haasis-Berner 1994; Mangelsdorf 1992; Slivka 1998, 315, obr. 9; Velimský 1998, 439, obr. 1:2; aj.), který je patrně vůbec prvním nálezem tohoto druhu pocházejícím z území Moravy. Zcela závěrem můžeme vzpomenout i ojedinělou stříbrnou minci – pražský groš z doby vlády českého krále a římského císaře Karla IV. (1346–1378) – získanou detektorem kovu v průběhu odstraňování podomniční vrstvy.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2006: Zaniklá středověká osada Stará Ves u Prostějova ve světle nových archeologických výzkumů. *Štafeta XXXVII* (2006), 1-2 (111-112), 33–39.

Fojtík, P. 2011: *Kralice na Hané, „Kralický háj“ 2011, areál Žaluzie NEVA, p. p. č. 350/1, k. ú. Kralice na Hané, č. akce 37/11.* Rkp. nálezové zprávy, č. j.

Obr. 66. Krnov, Hlavní náměstí. Půdorysná situace v sektoru C v průběhu výzkumu. Pozůstatek nejstaršího dláždění (2. polovina 13. století) narušený výkopem pro studnu (14.–15. století) a suterénem nadzemní dřevohliněné stavby (přelom 16. a 17. století – 1. polovina 17. století). Foto F. Kolář.

Abb. 66. Krnov, Hlavní náměstí (Platz). Grundriss des Sektors C im Lauf der Grabung. Relikt der ältesten Pflasterung (2. Hälfte des 13. Jahrhunderts) gestört mit Brunnenausgrabung (14.–15. Jahrhundert) und Untergeschoss eines Holzerdebaues (von Wende 16. und 17. Jahrhundert bis 1. Hälfte 17. Jahrhundert). Foto F. Kolář.

199/11. Uloženo: archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Haasis-Berner, A. 1994: Hörner Keramik – Wallfahrtsdevotionalien oder Signalhörner? *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 22, 15–38.

Mangelsdorf, G. 1992: Das Aachhorn von Greifswald – ein Beitrag zur mittelalterlichen Devotionalienkunde. *Bodendenkmalpflege in Mecklenburg-Vorpommern* 1991, 219–225, 419.

Slivka, M. 1998: Stredoveký homo viator (Slovensko vo vzťahu k medzinárodným pútnym miestam). *Archaeologia historica* 23, 303–320.

Velímský, T. 1998: K nálezům středověkých poutních odznaků v českých zemích. *Archaeologia historica* 23, 435–455.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov), „Kralický háj“. Spätmittelalter. Dorfwüstung Stará Ves. Rettungsgrabung.

KRNOV (K. Ú. KRNOV - HORNÍ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

Hlavní náměstí, p. č. 33. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s realizací podzemních kontejnerů v severozápadní části stávajícího Hlavního náměstí v Krnově proběhl v říjnu až listopadu 2011 záchraný archeologický výzkum, realizovaný archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu Ostrava (akce č. 105/11). Historické jádro Krnova se rozkládá na nevýrazné terénní vlně mezi řekami Opavou a Opavicí, jihozápadně od jejich soutoku. Zkoumaná plocha se nachází v prostoru někdejšího Horního náměstí (*Oberring*, popř. *Holzmarkt* a *Elisabetplatz*, dnes součást Hlavního náměstí; obr. 65).

Zkoumaná plocha byla rozdělena na tři vzájemně navazující sektory (A, B, C), každý o rozměrech 3 x 3 m.

Nálezové situace byly skrývány ručně v jejich přirozeném sledu až po úroveň povrchu geologického podloží. Archeologický výzkum přinesl důležité poznatky o charakteru komunikačních úprav a způsobu využívání jednoho z hlavních veřejných prostranství města. Nezpevněný povrch holocenního půdního horizontu, vyvinutého na podložních fluviálních sedimentech, byl v počáteční fázi institucionálního města kolem poloviny 13. století v důsledku intenzivního provozu protkáno četnými žlábkami po kolech povozů. Ke stabilizaci povrchu náměstí prostřednictvím kamenného posypu s hutněním došlo ve 2. polovině 13. století. Toto prvotní dláždění bylo dlouhodobě průběžně udržováno a reparováno a teprve v průběhu 14.–15. století nahrazeno regulérní valounovou dlažbou v pískovém loži. Jejím položení předcházela výstavba přilehlé zděné obytné zástavby (někdejší dům č. 237, sнесенý po roce 1945), vybudování kamenné veřejné studny (využívána až do poloviny 20. století) a následná nivelizace okolního terénu prostřednictvím cca 0,3 m mocné drenážní štěrkopískové vrstvy. Povrch nové valounové dlažby byl během 16. století až 1. poloviny 17. století opakovaně narušován stavebními aktivitami v podobě linií sloupových jam (pozůstatek lehčího nadzemního přístřešku, případně ohrady) a rozměrného suterénu dřevohliněné nadzemní stavby (obr. 66). Vzhledem k výskytu strusky v jeho zánikové výplni a přítomnosti vodního zdroje – studny – v bezprostřední blízkosti se mohlo v případě tohoto objektu jednat o kovárnu, příslušnou k domu č. 237. Svrchní část stratigrafie s předpokládanými komunikačními úrovněmi 18.–19. století byla pravděpodobně odstraněna v rámci rozsáhlých stavebních aktivit po druhé světové válce, vedoucích k výrazné urbanistické proměně města.

František Kolář

Resumé

Krnov (Kat. Krnov - Horní Předměstí, Bez. Opava), Hlavní náměstí (Platz). Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.